



ГОЛОСІЇВСЬКИЙ район міста Києва – це поєднання чудових островків природи з сучасним містом. Найбільший за територією район столиці має потужний промисловий та науковий потенціал. Це, зокрема,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Національний аграрний університет, науково-дослідні галузеві інститути, що розташовані на магістралі, яка має символічну назву – проспект Науки; також всесвітньо відомі Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона, Інститут кібернетики ім. В.М. Глушкова, Експоцентр України та ін. Крім того, тут знаходяться Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського, Державна науково-технічна бібліотека України, Державна бібліотека України для юнацтва. До послуг мешканців району також ЦБС, що об'єднує 14 публічних бібліотек. Їхні інформаційні ресурси – це 371 тис. документів, інформаційні матеріали на електронних носіях, безкоштовний доступ до мережі Інтернет.

Бібліотека повинна гармонізувати сучасне суспільство. І в цьому сенсі нам дуже імпонує формування місії відомої з методичної літератури Денвільської публічної бібліотеки (США): *покращувати життя*, тобто робити його більш змістовним, насиченим цікавими подіями та зустрічами, щоб кожна з них була маленьким святом. У нашому розумінні бібліотека – це установа, яка забезпечує людей інформацією, знаннями та підтримує їх у пошуку мудрості. А книги були, є і будуть серцем бібліотеки. Наша діяльність доводить, що це можливо і цього прагнуть користувачі публічних книгозбірень.

Вимоги часу змушують шукати нових форм роботи, вносити зміни у традиційне життя бібліотек. У Голосіївській ЦБС почали з введення нових посад, реорганізації відділів Центральної районної бібліотеки ім. М. Некрасова. Посаду головного бібліотекаря з питань масової роботи та зв'язків з громадськістю включено у штатний розклад два роки тому. І за цей час імідж бібліотек району значно підвищився, було встановлено зв'язки з багатьма творчими спілками, громадськими організаціями інвалідів та молоді. За період 2005-2006 рр. ЗМІ більше 25 разів висвітлювали заходи публічних бібліотек району. На ці заходи запрошуються митці, письменники і поети, працівники музеїв та артисти театрів, адже район має потужний культурний потенціал.

У рамках реалізації міської програми **„Розвиток бібліотечної справи в м. Києві на 2002–2006 роки”** у ЦРБ передбачено такі напрями діяльності:

- об'єднання та координація творчих акцій бібліотек ЦБС і соціальних та освітніх установ району;
- залучення до співпраці широких кіл громадськості, творчих спілок та організацій;
- більш раціональне використання площ бібліотек шляхом організації галерей, мистецьких віталень, книжкових світлиць та ін.
- сприяння популяризації літератури з використанням сучасних інформаційних технологій та запровадженням інноваційних форм роботи з читачами.

Публічність бібліотек не передбачає універсального підходу до всіх користувачів. Залученню нових читачів та поліпшенню роботи з ними сприяє диференційований підхід до різних вікових категорій як у доборі літератури, так і у масовій та індивідуальній роботі. Бібліотеки ЦБС Голосіївського району давно вийшли за межі суто інформаційного та бібліографічного обслуговування користувачів, ставши *інформаційними, культурними осередками та центрами до-*

*звілля* для тих осіб, які проживають у кон-

кретному мікрорайоні. Адже можливості книгозбірень можуть бути оцінені не тільки за обсягами книжкових фондів, площею приміщень, наявністю технічних засобів, професійністю та ініціативністю працівників, а ще й за складом читачів, їхньою активністю, бажанням згуртуватися для спільної справи.

Такими осередками культури в мікрорайонах стали: *„Материнська світлиця”* в бібліотеці № 15, *Ігрова кімната* в бібліотеці № 142, *галерея „Зустріч”* і *клуб читачів „Радість”* у бібліотеці ім. М. Стельмаха, *Мистецька вітальня* бібліотеці ім. Н. Забіли. Тут проходять художні та декоративно-прикладні виставки, народознавчі свята, літературно-музичні, дозвільні заходи для дітей та молоді тощо.

**Робота з молоддю.** Молодіжна політика нашої держави спрямована на розвиток та виховання свідомого громадянина України, підтримку творчої особистості. У ЦБС Голосіївського району з успіхом проведено акцію *„Молодіжні ініціативи”*, метою якої стало посилення ролі бібліотеки як центру організації змістовного дозвілля, культурного спілкування. Бібліотеки системи залучають молодь до культурного життя, підтримують молодих митців. Зокрема, тут було організовано виставки художників Л. Чіковані, Г. Гржабовського, М. Данильченко, Б. Стеценка, В. Артеменка, Г. Заліської-Дернової. Триває постійна співпраця з художньою школою № 9.

Читачі із задоволенням взяли участь у студентському святі *„Тетянин день”*, на якому презентували свою творчість поети з *літературних молодіжних об'єднань „Палітра”* (голова В. Слюсар), *„Каштановий дім”* (голова А. Грязов).

Молодь була ініціатором проведення циклу музично-літературних вечорів *„Крила любові”*, де виступили як уже відомі київські поети та барди (О. Дробот, О. Петраков, С. Льовін, В. Мацуцький, В. Вишняк), так і юні поети читачі бібліотеки ім. М. Стельмаха (Т. Кравченко, М. Меркулов). Запрошено також рок-групу *„Нержавіюча сталь”*.

У бібліотеках для дітей на літературних та народних святах виступають творчі колективи, що існують в дитячо-юнацьких клубах району: *дитячий театр „Спалах”*, *театр маріонеток „Казкарік”*, учні музичної школи № 38.

Вже другий рік у ЦРБ ім. М. Некрасова успішно діє *інтелектуальний лекторій „Духовний розвиток людства”*, що веде відомий український письменник, журналіст, заступник головного редактора журналу *„Вокруг света в Украине”* та головний редактор журналу *„Искатель в Украине”* А. Дмитрук зі студентами Національного аграрного університету.

Людина змалку є членом різних спільнот: від групи у дитячому садочку до виробничого або творчого колективу. А для задоволення потреб духовних вона завжди шукає людей подібних інтересів. Кожна публічна бібліотека має своє постійне коло відвідувачів, яких раніше називали *читацький актив*. Це люди, які роками користуються послугами книгозбірні, мають тісний контакт з її працівниками.

**Робота з читачами похилого віку.** Для людей похилого віку бібліотека є насущною потребою, вона згуртовує, об'єднує. А відвідування книгозбірні, вибір книги, обговорення прочитаного стає своєрідним ритуалом. І добре, що в наш стрімкий час подібне явище має місце.

Так у бібліотеці ім. М. Стельмаха виник клуб читачів *„Ми теремківці”*, який дуже швидко змінив назву. Тепер це клуб *„Радість”*, і його назва передає те піднесене від-

чуття спільності, окриленості, причетності до загальної справи всіх членів цього об'єднання.

Засновники клубу, хоча і пенсіонери, але енергійні та заповзяті люди – такі, як його голова І. Сапєжко. Невдовзі до засідань клубу долучилася молодь, яка у цьому колі зрілих і досвідчених людей знайшла розуміння своєї здатності до творчості та самовдосконалення. Спрацював цікавий психологічний феномен: молодим людям довели, що вони потрібні, що їхніми талантами захоплюються, а їхня думка може бути цікавою усім, і стерлися кордони у спілкуванні різних за віком та досвідом людей.

Таким чином бібліотека стала справжнім культурним центром, де поєднуються інтереси різних поколінь, виникає відчуття соціальної повноцінності та причетності до добрих справ, суспільного визнання, поваги з боку оточуючих. А це все створює позитивні емоції, що перешкоджають стресам.

Виникла своєрідна територія спілкування. Кожне засідання клубу має свою форму: вечір-бесіда, вечір-портрет, вечір-бенефіс, вечір-спогад. Основа сценарію завжди пов'язана з літературою, зі словом. За півтора роки існування відбулися численні презентації книг, літературно-музичні бенефіси, вечори співаної поезії, романсу, знайомства з багатьма відомими поетами, представлено сімейний портрет багатодітної родини.

У рамках співпраці з районною радою ветеранів Великої Вітчизняної війни співробітниками відділу автоматизації запропоновано та реалізовано нову форму інформаційної діяльності Голосіївської ЦБС: у культурно-інформаційному центрі видано збірку поезій користувача, постійного читача бібліотеки ім. М. Рильського С. Зіміна, ветерана Великої Вітчизняної війни. Підготовлено презентацію збірки на сайті бібліотеки.

**Робота з людьми з особливими потребами.** Існування бібліотек, які відповідають сучасним вимогам, і увага до людей з особливими потребами – це ознака цивілізованого суспільства. Дуже часто це люди творчі, які прагнуть уваги, хочуть бути почутими, представити свої творчі здобутки. Головне для них – спілкування, і саме цю можливість можуть надати бібліотеки.

ЦБС Голосіївського району вже більше 7 років співпрацює з громадськими організаціями людей з функціональними обмеженнями. Надаючи виставкову площу у бібліотеках ЦБС і всебічну допомогу членам цих об'єднань для представлення їхньої творчості, бібліотеки привертають увагу громадськості не тільки до проблем цих людей, а також до їхніх талантів, нерозкритих можливостей і величезного творчого потенціалу. Художні виставки, презентації літературної творчості та народно-ужиткового мистецтва людей з обмеженими фізичними можливостями стали невід'ємною частиною творчих акцій, що проводяться в бібліотеках району. Як результат, постійно збільшується кількість учасників, гостей та ЗМІ, що висвітлюють співпрацю бібліотек і громадських організацій людей з особливими потребами.

Триває плідне співробітництво, розробляються та здійснюються мистецькі проекти разом з Галереєю творчості інвалідів „Ми духом незламні”. Ці акції набули широкого розголосу, вийшли за рамки району, міста. Таким прикладом можуть слугувати проекти „Романтика моря”, „Рік О. Гріна в Україні”, що розпочалися з виставки робіт київських художників-інвалідів у Феодосійському літературно-меморіальному музеї О. Гріна в Криму. Активними учасниками проектів стали митці з обмеженими фізичними можливостями. Тематика моря, кохання, вічних людських цінностей чи не найбільш гостро постає саме для них. Тому не дивно, що серед художників, які брали участь у виставках «Романтика моря», як персональних, так і гру-

пових, представлено найбільше саме таких митців.

Директором Галереї творчості інвалідів „Ми духом незламні” є Ж. Шанаєв – науковець, художник, водолоз, учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Життя цієї людини-легенди є прикладом нездоланної мужності, оптимізму, творчості, активної громадської позиції. Жорж Іванович зумів об'єднати навколо своєї галереї молодь, визнаних митців, громадські організації та благодійні фонди. У здійснених мистецьких акціях, організатором яких виступила ЦБС Голосіївського району, також брали участь Благодійний фонд допомоги вченим – інвалідам по зору „Візаві”, Всеукраїнський благодійний фонд „Обличчям до істини”, Всеукраїнський благодійний фонд „Знання-інтелект”, Товариство інвалідів „Милосердя-інтелект”, Благодійний фонд „Слов'янська православна спадщина”.

У бібліотеках Голосіївського району експонувалися виставки творів художників з особливими потребами – лауреата міжнародної премії „Філантроп” у галузі художньої творчості інвалідів Д. Якутовича, члена Національної спілки художників України В. Євтушевського, молодого художника, лауреата багатьох міжнародних премій І. Корчмарюка.

З успіхом пройшли творчі вечори поетес Ю. Соловйової та Л. Завойської. Л. Завойська, незважаючи на діагноз ДЦП, успішно закінчила факультет журналістики Відкритого міжнародного університету „Україна”, вступила до аспірантури. Вона є організатором багатьох літературних заходів у бібліотеках ЦБС.

Особливою категорією читачів бібліотеки № 15 для дітей є вихованці Центру трудової реабілітації інвалідів „Трамплін”. Це єдиний у м. Києві й Україні заклад, де навчаються і проходять реабілітацію 82 молоді інваліди.

Згідно з даними Головного управління охорони здоров'я, у столиці на обліку знаходяться 6,3 тис. осіб із знизеним інтелектом. Кожен візит до бібліотеки для них є радісною подією, моментом знайомства з чимось новим та цікавим. Вихованці Центру залюбки переглядають новинки преси, вибирають книги для душі, знайомляться з художніми виставками, із задоволенням беруть участь у бібліотечних святах, співають та декламують вірші. Експонується виставка подарунків цих читачів, виготовлених власноруч: глечиків, м'яких іграшок, аплікацій. У переддень Великодня у бібліотеці відбулося справжнє свято творчості: дитячий ігровий майданчик „Равлик” (керівник – І. Запольська) запропонував майстер-клас з розпису великодніх яєць. Підтримали цю акцію представники Всеукраїнського громадського благодійного фонду „Струмок”.

Безумовно, насичена та багатопрофільна бібліотечна робота вимагає фахової підготовки кадрів, залучення молодих спеціалістів та постійного підвищення кваліфікації бібліотекарів відповідно до вимог сьогодення.

Одним із провідних працівників ЦБС є завідувачка відділу автоматизації ЦРБ ім. М. Некрасова Т. Науменко. У вересні 2005 р. її було відзначено Подякою голови Голосіївської районної у місті Києві державної адміністрації „за збереження духовних і матеріальних цінностей, високий професіоналізм та з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек”, цього ж року вона стала лауреатом Премії голови Голосіївської районної ради у місті Києві для обдарованої молоді у номінації „За вагомий внесок у розвиток національної культури і мистецтва”, а у 2006 році – стипендіатом Київського міського голови для обдарованої молоді „За особистий творчий внесок у розвиток міста”.

Культура народу – це той великий скарб, національне надбання, що передається від покоління до покоління, примножується, збагачується. Тому значення бібліотеки як осередку культури, центру спілкування та інформації стає дедалі більш важливим.